

IOSUD – UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI

Școala doctorală de Științe Socio-Umane

TEZĂ DE DOCTORAT

**ORAȘUL GALAȚI ÎN PERIOADA 1918–1948:
ACTIVITĂȚI POLITICE, PRIORITĂȚI EDILITARE,
INIȚIATIVE CULTURALE**

Rezumat

Doctorand

Valentin Bodea

Președinte

Conducător științific,

Referenți științifici

Prof. univ. dr. hab. Nicoleta Ifrim

Prof. univ. dr. hab. Constantin Ardeleanu

Conf. univ. dr. Andrei Florin Sora

Conf. univ. dr. Emanuel Plopeanu

Prof. univ. dr. hab. George Enache

Seria U 3 Istorie Nr. 15

GALAȚI

2021

Seriile tezelor de doctorat susținute public în UDJG începând cu 1 octombrie 2013 sunt:

Domeniul fundamental ȘTIINȚE INGINEREȘTI

Seria I 1: **Biotehnologii**
Seria I 2: **Calculatoare și tehnologia informației**
Seria I 3: **Inginerie electrică**
Seria I 4: **Inginerie industrială**
Seria I 5: **Ingineria materialelor**
Seria I 6: **Inginerie mecanică**
Seria I 7: **Ingineria produselor alimentare**
Seria I 8: **Ingineria sistemelor**
Seria I 9: **Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală**

Domeniul fundamental ȘTIINȚE SOCIALE

Seria E 1: **Economie**
Seria E 2: **Management**
Seria SSEF: **Știința sportului și educației fizice**

Domeniul fundamental ȘTIINȚE UMANISTE ȘI ARTE

Seria U 1: **Filologie- Engleză**
Seria U 2: **Filologie- Română**
Seria U 3: **Istorie**
Seria U 4: **Filologie - Franceză**

Domeniul fundamental MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE ALE NATURII

Seria C: **Chimie**

Domeniul fundamental ȘTIINȚE BIOLOGICE ȘI BIOMEDICALE

Seria M: **Medicină**

Cuprins

Listă de abrevieri	6
Introducere	7
Economie și istorie	7
Orașul Galați în prima jumătate a secolului al XX-lea	8
Izvoare și istoriografie	11
Obiective, metodologie, structură	14
Capitolul I. Elite politice gălățene. Alegerile parlamentare în județul Covurlui	16
I.1. Introducere	16
I.2. Generalități privind funcționarea sistemului electoral românesc	17
I.3. Reașezarea politică din primii ani interbelici. Alegerile din 1919–1920	21
I.4. Liberalii la putere. Alegerile din 1922	27
I.5. Drumul spre succesul național-țărănist. Alegerile din 1928	37
I.6. Politică la firul ierbii. Tehnici de propagandă ale legionarilor covurluieni	44
I.7. Agitații antiliberales în timpul campaniei electorale din 1937	51
I.8. Promisiuni și realizări liberale	57
I.9. Dinamica listelor electorale	60
I.10. O criză politică națională și efectele ei locale	61
I.11. Campania electorală și rezultatele alegerilor din 1937	62
I.12. Reorganizări politice postbelice. Comuniștii la putere	73
I.13. Implicarea instituțiilor statului în mobilizarea preelectorală	79
I.14. Listele de candidați, campania electorală și rezultatele alegerilor (1946)	85
I.15. Concluzii	99
Capitolul II. Prioritățile administrative ale municipalității Galați. Probleme, dezbateri, soluții	101
II.1. Introducere	101
II.2. Aspecte legislative privind organizarea administrației locale	102
II.3. Schimbări la conducerea Municipiului Galați în perioada 1918–1948	106
II.4. Serviciile Primăriei	123

II.5. Despre bugetul oraşului Galaţi	125
II.6. Probleme şi priorităţi locale. „Chestia alimentării” populaţiei în vreme de război (1918)	129
II.7. Tentative de refacere	132
II.8. Proiecte de dezvoltare şi modernizare urbană	134
II.9. Subvenţii pentru educaţie şi cultură	138
II.10. Aspecte de sănătate şi igienă publică	142
II.11. Problema iluminatului public	143
II.12. Servicii moderne de transport public	147
II.13. Chestiunea apei	148
II.14. Probleme sociale în perioada mării crize economice	150
II.15. Regia Mixtă pentru exploatarea apei, electricităţii, tramvaiului şi transportului public	153
II.16. Activitatea municipalităţii în perioada celui de-al Doilea Război Mondial	161
II.17. Drumul spre comunizarea administraţiei locale	174
II.18. Concluzii	176
Capitolul III. Iniţiative culturale în oraşul Galaţi	178
III.1. Introducere	178
III.2. Un filantrop şi sprijinul său pentru oraşul Galaţi	179
III.3. Un templu al artelor în memoria binefăcătorului	182
III.4. Un animator al vieţii culturale: Societatea Culturală „V.A. Urechia”	183
III.5. Construcţia Palatului Bibliotecii „V.A. Urechia”	187
III.6. Corpul profesoral gălăţean în slujba culturii locale	190
III.7. Asociaţii culturale şi forme de culturalizare în masă	201
III.8. Clerici în slujba culturii naţionale şi locale	209
III.9. Un preot luminat – Ludovic Cosma	211
III.10. Monumentele de for public ale oraşului	215
III.11. Publicistica culturală şi esenţa localismului creator	217
III.12. Specific local în opera unor autori gălăţeni	223
III.13. Patrimoniul material şi salvarea unei clădiri simbol: „Casa Cuza Vodă”	227
III.14. Concluzii	232

Concluzii	234
Bibliografie	240
Anexe	248

Rezumat

Lucrarea își propune să analizeze trei aspecte vizând istoria orașului Galați în perioada 1918–1948. Vom detalia astfel situația politică, prioritățile administrative ale edililor și principalele proiecte culturale care au mobilizat elitele locale. Pentru fiecare dintre aceste trei dimensiuni vom încerca să surprindem elementele de continuitate și felul în care idei și proiecte mai vechi au fost reinterpretate pentru a se integra unui nou context istoric, geografic, politic sau național.

Unul dintre conceptele importante pe care le vom folosi în această lucrare este acela de elită, termen înțeles în sensul de actori sociali care ocupă poziții de influență și de putere în comunitatea locală. Cu referire la elitele locale vom încerca să înțelegem, cu ample referiri biografice legate de traiectele profesionale ale acestor actori importanți, care au fost sursele vizibilității, reputației și influenței de care se bucurau acești lideri. Vom detalia astfel diferite filiere și mecanisme prin care competențele profesionale ale unor categorii sociale vizibile în societate (precum profesorii, avocații sau medicii) deschideau drumul unor cariere politice la vârf. Astfel, în vreme ce cercetătorii elitelor tind să le împartă în diferite categorii (intelectuale, religioase, politice etc.) în studiul nostru vom arăta cum aceste elite locale erau extrem de active pe toate planurile avute în discuție: politic, administrativ, cultural, dar și economic, căci toți acești lideri locali erau totodată și persoane relativ prospere.

Importantă este și analiza din perspectiva localismului, prin care vom încerca să înțelegem, cu referire la planul cultural, dar și politic-administrativ, cum aceste elite conducătoare au încercat să definească și să pună în practică ideea unui specific local. Cel mai clar rezultă acest lucru din efortul nucleelor culturale locale de a valoriza anumite forme de localism creator, cu referire la înființarea de asociații culturale, muzee, publicații, etc. care să demonstreze că Galații nu erau doar acel „oraș cumplit de negustori”, ci și o cetate a ideilor, culturii, proiectelor naționale.

Lucrarea este structurată în trei capitole. Viața politică românească a cunoscut transformări profunde după Primul Război Mondial. Introducerea votului universal venea cu o completă reformare a sistemului politic al țării, cu partidele istorice nevoite să își modifice abordarea electorală și să aibă o prezență mai consistentă în mediul rural; crearea României Mari aducea în prim plan noi formațiuni politice, în vreme ce legile electorale interbelice au favorizat marile partide, cu reprezentare în teritoriu la nivel național. Primul capitol își propune să analizeze cum a evoluat viața politică în județul Covurlui în perioada 1918–1948. Vom pune în centrul cercetării noastre patru dintre alegerile parlamentare derulate în această perioadă, anume cele din anii 1922, 1928, 1937 și 1946.

Fiecare dintre aceste patru scrutine este ilustrativ pentru procese politice mai complexe care aveau loc în societatea românească. Cel din 1922 avea loc în faza incipientă a noului sistem electoral, cu efervescenta politică specifică perioadei de reaşezări de după Marea Unire. De alegerile din 1922 ne vom folosi pentru a prezenta felul în care mediul politic local se readapta la realităţile României interbelice, cu grupările conservatoare încercând să îşi găsească locul pe eşichierul politic naţional. Alegerile din 1928 aveau loc într-un context politic mult mai aşezat din perspectiva regulilor democratice, dar şi într-o perioadă în care cel mai mare partid politic din România, Partidul Naţional Liberal, care dominase viaţa politică în ultimii ani, era erodat. Criza dinastică făcea situaţia politică şi mai fluidă, permiţând astfel coagularea unei opoziţii antiliberale care avea să dea naştere celui de-al doilea mare partid al perioadei, Partidul Naţional-Ţărănesc.

Vom analiza aceste reaşezări şi din perspectiva locală, aşa cum este ea vizibilă în judeţul Covurlui. Alegerile din 1937 veneau pe fondul unei altfel de epuizări a puterii partidelor „tradiţionale”, contestate de grupările de extremă dreapta, extrem de puternice şi la Galaţi, dar şi în contextul unei instabilităţi politice internaţionale tot mai serioase. Cu un rege tot mai implicat în politică, sistemul democratic părea că dă rateuri. Astfel, în cazul acestui scrutin avem în vedere felul în care partidele mai mari sau mai mici s-au poziţionat şi re-poziţionat faţă de o criză politică tot mai severă. Nu în ultimul rând, alegerile din 1946, organizate într-o perioadă în care România se afla sub ocupaţia Armatelor Roşii, iar comunizarea ţării era în plină desfăşurare, vor arăta mecanismele prin care forţele comuniste au preluat puterea.

În cazul fiecăruia dintre aceste patru scrutine vom face o radiografie a vieţii politice locale, încercând să înţelegem funcţionarea mecanismelor politice din câteva perspective. Prima ţine de relaţia centru – periferie, în care termenii au o dublă semnificaţie. Pe de o parte dorim să urmărim felul în care deciziile în judeţul Covurlui au fost impuse de la Bucureşti, dar şi felul în care „capitala” locală, Galaţi, coordona activităţile electorale în „teritoriu”, adică în comunele judeţului. A doua perspectivă vizează rolul personalităţilor în cadrul acestor alegeri, plecând de la acei reprezentanţi ai elitelor politice locale care aveau cea mai mare vizibilitate şi tracţiune electorală. Încercăm astfel să vedem care erau traiectoriile profesionale ale acestor lideri, ce meserii le confereau vizibilitate publică şi reprezentau „trambuline” către o carieră politică. Din acest motiv vom face sumare descrieri biografice pentru cei mai importanţi „eroi” ai acestui capitol, încercând să plasăm implicarea lor politică în context. A treia perspectivă îşi propune să prezinte mecanismele de persuasiune electorală utilizate de partidele din judeţul Covurlui, precum şi modalităţile prin care liderii mobilizau energiile din teritoriu în anii electorali. Vom înţelege astfel mai bine funcţionarea reţelelor de putere la

nivel local, cu cele din orașul Galați având, desigur, cea mai mare influență. Desigur că despre evenimentele politice din această perioadă principala sursă utilizată în redactarea acestui capitol, presa locală și memorialistica, oferă informații pe cât de bogate, pe atât de partizane. În absența unor altfel de surse, sperăm ca abordarea noastră, una îndreptată spre prezentarea de fapte, să fie un util îndreptar pentru o ulterioară nuanțare a acestor evenimente și pe baza altor surse.

În capitolul al doilea vom prezenta activitatea autorităților municipale din Galați. Vom identifica principalele probleme ale comunității locale, vom aminti de dezbaterile din forurile administrative de conducere și vom face referire la soluțiile găsite de fruntașii orașului pentru a le rezolva. În perioada interbelică, orașul Galați s-a confruntat cu importante probleme determinate de marile crize social-economice înregistrate în spațiul românesc, dar și de reșezările geopolitice de după fiecare conflagrație mondială. Dintr-un oraș de graniță, plasat pe una dintre cele mai vulnerabile frontiere ale României, după 1918 Galații au devenit un oraș plasat relativ central în cadrul unui stat întregit, ale cărui priorități economice s-au schimbat radical. Rolul Dunării ca principală arteră comercială a României, deja în scădere în perioada de la sfârșitul secolului al XIX-lea, s-a redus și mai mult pe măsură ce Constanța se impunea drept principalul centru de export și import al țării. Au avut loc multe alte schimbări în structura economică, în cea a căilor de transport, în ierarhia centrelor urbane românești, toate determinând orașul Galați (ca și multe alte centre urbane românești) să își regândească locul și să își redefinească funcția în România interbelică.

Al Doilea Război Mondial și schimbările teritoriale din timpul și de la finalul acestuia re poziționau orașul pe harta țării și complicau din nou situația sa, mai ales având în vedere și celelalte probleme politice, economice și sociale cu care așezarea se confrunta. Organizarea administrației românești în perioada în discuție făcea instituțiile locale complet dependente de situația politică de la București. Astfel, instabilitate politică la nivel național a însemnat o și mai mare instabilitate la nivel local, vizibilă în faptul că 39 primari s-au aflat în fruntea Galaților în cele trei decenii analizate în lucrarea de față. Lipsa continuității, chiar și în perioadele în care același partid se afla la guvernare, a afectat implementarea acelor proiecte menite să rezolve cele mai presante nevoi ale comunității gălățene.

La nivelul personalităților, resursele umane implicate în administrația locală reflectă aceeași reconfigurare a polilor de autoritate din oraș, căci vedem în cele mai importante funcții administrative nu doar mari negustori sau antreprenori, ci mai degrabă avocați (adesea reprezentanți ai marilor case comerciale), profesori de la marile licee din oraș sau medici. O problemă importantă pe care dorim să o atingem ține de finanțarea cheltuielilor publice și modul în care s-a investit în dezvoltarea de servicii publice la standarde moderne. Bugetul

orașului a depins, desigur, de mersul economiei locale, afectat de crizele economice, politice sau militare din acea perioadă. În acest context, capitolul va trece în revistă principalele probleme dezbătute, conform ședințelor Consiliilor Comunale, de autoritățile publice gălățene. Acestea sunt împărțite în patru mari categorii: modernizarea și înfrumusețarea orașului (lucrări publice, construcții, monumente de for public), reorganizarea serviciilor publice oferite cetățenilor (alimentare cu apă, iluminat public, transport în comun) și sprijinirea instituțiilor locale cu profil școlar, medical sau ecleziastic, cu o componentă socială tot mai importantă cauzată de războaie și criza economică.

În capitolul al treilea vom prezenta câteva dintre reperele vieții culturale gălățene în perioada 1918–1948. Vom analiza efortul nucleelor culturale locale din perspectiva implicării lor în încurajarea unor forme de localism creator. Astfel, vom analiza efortul acestora de a înființa la Galați asociații culturale, muzee, de a edita publicații și de a ridica monumente de for public și de arhitectură, toate menite să racordeze mișcarea culturală din regiunea Dunărea de Jos la cea derulată în întreaga țară.

Localismul educativ a avut misiunea de a pregăti provincia pentru marea cultură. Obiectivele programului asumat de artizanii localismului creator erau: recuperarea valorilor culturii locale, recuperarea demnității provinciei prin ocuparea unui loc în viața culturală a țării și ridicarea poporului la starea de cultură. La începutul secolului al XX-lea, viața culturală în orașul Galați era inspirată de mișcarea ateneistă, de inițiativele lui Spiru C. Haret și Nicolae Iorga. Aceasta a fost favorizată de existența unor valoroase elite culturale, grupate mai ales în jurul unor instituții de învățământ (Liceul „Vasile Alecsandri”, Școala Normală de băieți „Costache Negri”), instituții religioase (Căminul Cultural „Sfinții Împărați”) sau societăți culturale (Societatea Culturală „V.A. Urechia”). Din aceste locuri au pornit primele inițiative de a organiza spectacole și festivaluri artistice, de a publica diverse reviste culturale. De aici porneau și eforturile pentru dezvoltarea conștiinței naționale, încercările de a realiza diverse asociații culturale, precum și idealurile de luminare a poporului prin cultură.

Unele dintre aceste alcătuirii ale corpului didactic au atras și personalități din alte domenii de activitate (artiști, avocați, bibliotecari, comercianți, farmaciști, ingineri, medici, preoți, ofițeri). Multe dintre aceste inițiative au avut o existență relativ scurtă, dar unele au reușit să-și contureze un program, să desfășoare o bogată activitate pe linia programului respectiv și chiar să editeze publicații. În paginile acestui capitol le vom prezenta pe cele mai importante, începând și sfârșind cu două dintre clădirile simbol ale orașului Galați: actualul Teatru Dramatic „Fani Tardini” și Casa „Cuza Vodă”, secție a Muzeului de Istorie „Paul Păltănea”.

Înainte de a ne referi la fiecare dintre cele trei capitole ale acestei lucrări, se cuvin câteva concluzii generale. Perioada 1918–1948 a fost marcată de schimbări profunde în situația orașului Galați, nevoit să se reinventeze economic și să se re poziționeze pe harta României întregite și apoi ciuntite. Elitele locale erau astfel puse în fața a numeroase provocări. Dacă la nivel politic era nevoie de o adaptare rapidă la mecanismele sistemului electoral bazat pe votul universal, la nivel de administrație locală se cuvenea echilibrarea bugetului orașului și realizarea investițiilor necesare modernizării serviciilor oferite comunității locale. Nu în ultimul rând, la nivel cultural, gălățenii încercau să arate că orașul nu era doar un pol comercial-industrial, ci și un centru cultural valoros.

Cu referire la planul politic, cele mai influente partide din județul Covurlui au fost, în perioada interbelică, Partidul Național Liberal și Partidul Național Țărănesc. Acestea au avut în Galați și în principalele comune ale județului cluburi bine organizate, care acționau pentru a strânge relațiile cu electoratul. Categoriile profesionale cele mai implicate în politică au fost avocații, profesorii, învățătorii, oamenii de afaceri, ziaristii, preoții și chiar muncitorii. Principalele personalități politice locale au fost Mihail G. Orleanu, Ion Măgură, Christake Teodoru, Gică Simionescu, Grigore P. Mihăilescu, George Deleanu sau Vlad Dimitriu. Unii dintre ei au migrat de la un partid la altul, încercând să profite cât mai bine de schimbările politice de la nivel național. Christake Teodoru, trecut de la takiști la Partidul Național Țărănesc și mai apoi la Frontul Românesc, Grigore P. Mihăilescu migrat de la Partidul Poporului la Partidul Național Creștin sau George Deleanu trecut de la Partidul Național Liberal la georgiști sunt câteva exemple ale felului în care politica locală a fost îndeaproape conectată la jocurile politice de la București.

Instabilitatea politică la nivel național a însemnat dese schimbări de guvern și organizarea unor noi scrutine parlamentare. Acestea au permis politicianilor cu experiență să pună în practică strategiile și mecanismele clasice pentru a câștiga alegerile. Campania electorală era condusă, la nivel local, de personaje influente. Atât orașul Galați, cât și județul Covurlui erau împărțite în sectoare arondate în subordinea unora dintre cei mai activi membri ai partidului. Partidele deschideau listele electorale de obicei cu lideri politici impuși la nivel local, iar candidații cu vizibilitate își negociau locul pe listă.

Alegerile parlamentare din anii 1919–1920 au demonstrat forța partidelor cu tradiție în județul Covurlui. Active politic erau vechile partide Partidul Național Liberal, Partidul Conservator Progresist, iorghiiștii și socialiștii. Rezultatele alegerilor din 1919 arată că electoratul a votat Partidul Național Liberal pentru reformele promise înainte de Primul Război Mondial și Partidul Naționalist Democrat, ca formă de a-și exprima simpatia față de liderul partidului, Nicolae Iorga. La alegerile parlamentare din 1920, Partidul Poporului, care

a organizat alegerile, a înlocuit organele administrative locale instalate în guvernarea Blocului Parlamentar. Apoi a reușit să atragă numeroși votanți prin întruniri, vizite în orașul Galați, în sate și comune din județul Covurlui. Rezultatele alegerilor au impus Partidul Poporului drept câștigător atât la nivel local, cât și național. Și socialiștii au obținut un loc de deputat în Covurlui, demonstrând că muncitorii organizați politic puteau fi o forță.

În vederea pregătirii campaniei electorale pentru alegerile parlamentare din 1922, Partidul Național Liberal a dizolvat vechile structuri ale administrației locale și le-a înlocuit cu altele formate din membrii partidului; totodată, a limitat dezbaterile și întrunirile electorale și a numit noi prefecți din sânul partidului. În campania electorală din județul Covurlui, Partidul Național Liberal, acuzat în presa locală de abuzuri și minciuni, a reușit, sub conducerea liderului liberal Mihail G. Orleanu, să câștige alegerile cu un scor confortabil. A urmat o perioadă de relativă stabilitate până în 1926, timp în care guvernul liberal a impus legi importante pentru modernizarea țării, o nouă constituție și o nouă lege electorală.

După perioada de dominație politică liberală, Partidul Poporului a organizat alegerile parlamentare din 1926 și a câștigat după ce a folosit cu succes aceleași strategii utilizate și de alte partide aflate la guvernare: a dizolvat consiliile locale și a adoptat alte măsuri abuzive. În 1927, alegerile parlamentare au fost organizate de Partidul Național Liberal, care prin promisiuni și abuzuri (interzicerea întrunirilor, difuzarea materialelor de propagandă) a câștigat alegerile la nivel local și național. Partidul Național Țărănesc a forțat demisia guvernului liberal prin ample manifestații electorale. Astfel, alegerile parlamentare din 1928, organizate de guvernul național-țărănist condus de Iuliu Maniu, au fost câștigate de național-țărăniști la nivel național și local. În campania electorală din județul Covurlui, Partidul Național Țărănesc, condus de Ion Măgură, a reușit să mobilizeze mai bine electoratul gălățean prin întruniri și promisiuni bine țintite. O atenție specială merită și strategiile electorale ale legionarilor, extrem de eficienți în a-și livra mesajul politic către categoriile cele mai nemulțumite de situația socio-economică din România. Faptul a favorizat obținerea unui loc de deputat în Covurlui, la alegerile parlamentare din 1932, de către gruparea lui Corneliu Zelea Codreanu.

Guvernările național-țărăniste de la sfârșitul anilor 1920 și începutul anilor 1930 au adâncit instabilitatea guvernamentală, accentuată și de revenirea la tron a Regelui Carol al II-lea. Între anii 1934–1937, liberalii au dominat politica românească, dar la alegerile parlamentare din 1937, Partidul Național Liberal nu a reușit să performeze la fel de bine. Criza liberalilor a fost vizibilă și la Galați, unde organizația era condusă de Victor Slăvescu, impus de la București, mult mai puțin familiarizat cu specificul județului decât fusese predecesorul său, Mihail G. Orleanu. Și Partidul Național Țărănesc Covurlui era condus de un

politician trimis de la centru, Grigore Gafencu. Slăvescu și Gafencu s-au străduit să se apropie de electorat, promițând o viață mai bună pentru locuitorii de la oraș și din județ. Partidele au organizat numeroase reuniuni politice, manifestații publice, ședințe, consfătuiri, întruniri pe sectoare și la clubul partidului, au ținut discursuri și au întreprins adevărate turnee electorale prin satele și comunele din județ. Învățătorii și preoții din mediul rural au fost principalele pârgii electorale.

Multe dintre aceste mecanisme și strategii politice au fost utilizate și cu ocazia alegerilor parlamentare din 1946. Comparând alegerile parlamentare din 1922 cu cele din 1946 observăm o creștere semnificativă a numărului de votanți. Această creștere se explică prin faptul că liderii comuniștii au mobilizat noi categorii electorale, precum femeile sau minoritățile naționale, în principal evreii. Guvernul Petru Groza a acționat din timp, epurând sistemul administrativ, intimidând presa liberă și acționând brutal pentru a limita activitățile electorale ale partidelor de opoziție. Guvernării au defilat cu câteva dintre măsurile democratice impuse (reforma agrară, legea electorală etc.) și au promis să-i aprovizioneze pe locuitorii afectați de criza alimentară cu cele necesare traiului.

Blocul Partidelor Democratice a organizat mitinguri și a ținut ședințe, întruniri, adunări, pe când partidele „istorice” au fost nevoite să recurgă la întâlniri secrete, mesaje scrise pe ziduri și garduri împotriva Blocului Partidelor Democratice și a guvernului Petru Groza, răspândirea de manifeste sau propaganda de la om la om. Propagandiștii Blocului Partidelor Democratice i-au îndemnat pe țărani din județ să nu achite impozitele și i-au amenințat cu destituirea pe funcționarii care nu militau în favoarea guvernului. Menționăm și că politicieni consacrați s-au alăturat Blocului Partidelor Democratice. Liberalul Constantin Ignat, fost deputat și prefect de Covurlui, a intrat în componența Blocului Partidelor Democratice din partea Partidului Național Liberal (Gheorghe Tătărescu) și a înfierat în campania electorală metodele bătrânilor reacționari Iuliu Maniu și Constantin I.C. Brătianu. La fel a fost cazul cu național-țărănistul Haralamb Șerbănescu, fost prefect, deputat și senator de Covurlui, care a intrat în componența Blocului Partidelor Democratice din partea Partidului Național Țărănesc (Anton Alexandrescu) și, pe parcursul campaniei electorale, a adus acuze grave la adresa lui Iuliu Maniu și Ion Mihalache.

Abuzurile din perioada campaniei au continuat în ziua alegerilor. Secțiile de votare au fost păzite de jandarmi și gărzi militare ale diviziilor „Tudor Vladimirescu” și „Horia, Cloșca și Crișan”. Blocul Partidelor Democratice a falsificat rezultatul alegerilor parlamentare din 1946 la nivel local și național, și s-a clasat pe primul loc. Suspiciunile de fraudă electorală, deși demonstrate de partidele din opoziție, au fost mușamalizate de către guvern.

Instabilitatea guvernamentală de la nivel național a afectat și administrația locală, astfel că la Primăria orașului Galați s-au perindat, în perioada 1918–1948, un număr de 39 de primari. Cinci dintre aceștia au avut câte două mandate (avocatul Grigore P. Mihăilescu, avocatul Christake D. Teodoru, avocatul Emil Codreanu, doctorul Alexandru Nestor Măcellariu, Ilie Gheorghiu). Mandatele primarilor au variat de la câteva zile la maximum doi ani. Liderii comunității au provenit în parte din mediul de afaceri, dar mai ales din rândul celor cu profesii liberale (profesori, medici, avocați).

Viața politică și-a pus amprenta asupra conducerii administrației locale, majoritatea primarilor fiind din partea Partidului Național Liberal, astfel au avut susținere pentru proiectele lor la nivel local din partea guvernelor liberale ajunse la putere în România. Primarul a colaborat cu consilierii locali, rare au fost ocaziile când aceștia s-au opus planurilor întocmite de către primar pentru bunăstarea cetățenilor orașului. Primarul lucra în bună înțelegere cu președintele filialei politice care îl promovase, care se implica în alcătuirea Comisiei Interimare, și cu prefectul județului. Serviciile și birourile administrației locale au variat în funcție de necesitate și buget. Primarii au promovat în general un buget echilibrat, din care s-au realizat lucrări edilitare, construcții de școli, cămine, grădinițe, biserici, dispensare, baia comunală, uzina electrică. Totodată s-au acordat subvenții pentru azile, orfelinate, biblioteci, biserici, școli, spitale. Primăria a cumpărat și a donat terenuri pentru noi edificii culturale, a subvenționat construcția unor edificii ecleziastice și culturale, a achiziționat monumente de for public și a donat bani pentru alte monumente.

După refacerea economică a orașului a urmat o perioadă de dezvoltare prin împroprietărirea de către Primărie a demobilizațiilor, construcția aeroportului și modernizarea acestuia cu edificii culturale, administrative și lucrări edilitare. Municipalitatea a preluat exploatarea apei și tramvaiului, concesionate unor companii străine, și a decis să investească în iluminatul public cu energie electrică. Astfel, și veniturile Primăriei au crescut. În 1931, în mandatul primarului Christake D. Teodoru, susținut de Partidul Național Țărănesc, au fost concesionate serviciile de apă, electricitate și transport public către firma *Brown-Boweri* (Regia Mixtă Municipiul Galați – Brown-Boweri), deși consilierii Partidului Național Liberal s-au opus concesiunii, susținând că veniturile Primăriei aveau să scadă. Concesiunea a adus îmbunătățiri în funcționarea unor servicii publice furnizate de Uzina Electrică, Uzina de Tramvai sau Uzina de Apă.

Cele două Războaie Mondiale (1914–1918, 1939–1945) și criza economică mondială (1929–1933) au determinat stagnarea dezvoltării orașului Galați. Primul Război Mondial a transformat orașul într-un centru de refugiați, iar criza economică mondială a scumpit nivelul de trai și a dus la o rată mare a șomajului. Indiferent de culoarea lor politică, primarii și

consilierii locali au ajutat populația în momente dificile, oferindu-le sume de bani, alimente, terenuri. Al Doilea Război Mondial a provocat orașului distrugerii materiale serioase în urma bombardamentelor sovietice și anglo-americe, și a incendiilor și dinamitărilor germane. Perioada a fost una cu foamete și crize, mai ales după ascensiunea la putere a comuniștilor sprijiniți de armata sovietică.

Elita culturală locală a inițiat o activitate culturală amplă la Dunărea de Jos. Localismul creator s-a manifestat prin activitatea unor instituții culturale care au pregătit terenul pentru receptarea valorilor culturii și creației autentice. Printre cele mai semnificative au fost Biblioteca și Societatea Culturală „V.A. Urechia” și „Universitatea Populară” din Galați.

V.A. Urechia a înființat prima bibliotecă publică din oraș, instituție necesară unui cerc cultural precum Galațiul. El a considerat orașul Galați drept un cap de pod al națiunii române, o cheie pentru dezvoltarea României, pentru accesul economic și spiritual către și dinspre țările europene, cu rol în influența românilor din Dobrogea și Basarabia. Societatea Culturală „V.A. Urechia” a avut drept scop răspândirea culturii în general și propagarea culturii românești în special, prin toate mijloacele și sub toate formele, iar pentru atingerea scopului își propunea să construiască un palat național care să adăpostească biblioteca, un muzeu național și săli pentru desfășurarea cursurilor publice și a conferințelor. Societatea a reușit să anime viața culturală locală și totodată a adunat resursele financiare pentru construcția palatului cultural. „Universitatea Populară” din Galați a funcționat sub aripa Bibliotecii și a atras în vederea unor activități culturale comune atenee populare („Spiru Haret”, „Ștefan Octavian Iosif”, „Mihai Eminescu”, „Dr. Constantin Angelescu”), Cercul Cultural „Alexandru Vlahuță”, Așezământul Cultural „Max Nordau”, Biblioteca și Cercul Cultural „Lyra”, Biblioteca și Cercul Cultural „Ranetti Roman”, toate contribuind la coagularea unei puternice mișcări culturale locale.

Instituțiile de învățământ au fost importante focare de cultură atât prin activitatea institutorilor și profesorilor, cât și prin cea a comitetelor școlare și a elevilor. Profesori și institutori au contribuit la animarea vieții culturale și științifice; astfel, aceștia au editat publicații („Curentul Nou”, „Dunărea de Jos”, „Dunărea”, „Moldova de Jos”), dintre care unele s-au impus prin ținuta lor artistică și științifică; au mai fost înființate atenee populare și muzee (Muzeul regional „Ecaterina și Paul Pașa”, Muzeul „Casa Cuza Vodă”), au fost ridicate monumente de for public cinșind memoria unor personalități locale (doctorul Alexandru Carnabel) și naționale (poetul Mihai Eminescu). Activitatea intelectualilor din Galați s-a concentrat în jurul Liceului „Vasile Alecsandri”. De aici au pornit multe dintre eforturile de dezvoltare a conștiinței naționale, idealurile de luminare a cetățenilor, dar și din

încercările de a instituționaliza mișcarea culturală locală. Elevii de la Liceul „Vasile Alecsandri”, stimulați de către profesorii lor, au organizat activități culturale (șezători literare, festivaluri artistice, reviste literare „Licăriri”, „Luminișuri”).

Episcopia Dunării de Jos a fost o altă sursă activă de inițiative culturale, astfel a susținut Căminul Cultural „Sfinții Împărați”, Biblioteca „V.A. Urechia”, a organizat conferințe cu invitați locali și mari personalități naționale (Nae Ionescu, Gala Galaction etc.), a înființat o școală de cântăreți bisericești, a construit un cămin preoțesc, Catedrala Episcopală, palatul episcopal, un internat de fete, a înființat două internate pentru copiii de români săraci și silitori la învățătură, a înființat reviste („Căminul”, „Vestitorul”), a reînființat Seminarul Teologic „Sfântul Apostol Andrei”, s-a implicat în răscumpărarea caselor domnitorului Alexandru Ioan Cuza și fondarea unui muzeu închinat acestuia. Elevii și profesorii Seminarului Teologic „Sfântul Apostol Andrei” s-au implicat în activități culturale locale contribuind la culturalizarea maselor și stimulând creația culturală locală.

Societatea „Solidaritatea” a organizat conferințe și șezători culturale. Preotul Ludovic Cosma a fost unul dintre cei mai activi animatori ai culturii locale, care a contribuit la viața culturală, materială și spirituală a unuia din cartierele sărace ale Galațiului, prin pavarea străzilor din parohie, înființarea unor biblioteci populare, a două școli, una de adulți și una de croitorie, a unei grădinițe de copii și a unei bănci populare. Cosma a fondat Căminul Cultural „Sfinții Împărați”, unde a organizat conferințe la care erau prezente alături de elitele culturale locale și mari personalități ale culturii naționale (Nicolae Iorga, Simion Mehedinți, Gala Galaction etc.) și spectacole artistice susținute de elevii Seminarului Teologic „Sfântul Apostol Andrei”, ai Liceului „Vasile Alecsandri”, ai Școlii Normale de băieți „Costache Negri”, ai Școlii Normale de fete „Regina Elisabeta”, ai Școlii Comerciale Superioare, de elevii altor școli secundare și profesionale, de membrii Căminului Cultural „Sfinții Împărați” și de copii ai enoriașilor. Căminul Cultural „Sfinții Împărați” a fost un exemplu pentru activitatea de culturalizare și educație a maselor.

Mișcarea localist-culturală a creat ambianța necesară afirmării unor personalități culturale, care au găsit în Galați un teren favorabil pentru a se afirma. Astfel, profesorul Gheorghe N. Munteanu-Bârlad a scris monografia „Galații”, deoarece un mare centru economic precum Galațiul nu trebuia să rămână necunoscut în propășirea culturală și economică a României Mari, iar Teodor Iordache în „Albumul Galaților 1935-1936” a scos în evidență tot ce avea Galațiul mai demn și mai reprezentativ. Viața culturală locală a fost animată conform unui program bine precizat, iar intenția de a crea instituții care să o coordoneze (Palatul Culturii „V.A. Urechia”) a subliniat efortul depus pentru a racorda mișcarea din regiunea Dunărea de Jos la cea desfășurată în întreaga țară.

Bibliografie

I. Izvoare

1. Documente inedite și manuscrise

- Arhiva Societății Culturale „V.A. Urechia”, în cadrul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați (ASCVAU)

Arhiva BVAU, Mapa Fundațiunea V.A. Urechia.

Arhiva XXII (1)/1920–1931, XXXIII/1903, XXXIV/1904, XXXV/1905, XXXIX (A)/1909/1924, XLIII/1913, LXI/1934, LXVI/1939, CXLI/1942, diverse acte privind Palatul „V.A. Urechia”, 1946–1955, XIX/1949, CXV (A)/1949, CXVIII.

- Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Galați (SJANG)

Căminul Cultural „Sfinții Împărați” Galați (1909–1938, 1941, 1942)

Prefectura Județului Covurlui (1946)

Primăria Orașului Galați (1909, 1917–1925, 1918, 1919, 1920, 1921, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1939–1940, 1940, 1941, 1941–1942, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948)

Tribunalul Județului Covurlui. Biroul Electoral (1922, 1928, 1937)

2. Volume de documente, memorialistică

Bejan, Cezar, Alexandru Duță, Stelian Iordache, Viorica Solomon, *Tezaur documentar gălățean*, I.P. „13 Decembrie 1918”, București, 1988.

Călinescu, Armand, *Însemnări politice 1916–1939*, ediție îngrijită de Dr. Al. Gh. Savu, Humanitas, București, 1990.

Ciobanu, Vasile, Sorin Radu, Nicolae Georgescu, *Frontul Plugarilor: documente*, vol. I: 1944–1947, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, București, 2011.

Gafencu, Grigore, *Însemnări politice 1929–1939*, ediție și postfață de Stelian Neagoe, Editura Humanitas, București, 1991.

Gridan, Alin, Iulian Oncescu, Victor Slăvescu, *Documente (1909–1946)*, vol. I-II, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.

Iorga, Nicolae, *Memorii (Tristețea și sfârșitul unei domnii)*, vol. III, Editura „Națională” S. Ciornei, București, [1931].

Ivan, Marcel, *Evoluția partidelor noastre politice în cifre și grafice 1919-1932: studiu comparativ al rezultatelor oficiale ale alegerilor pentru Camera Deputaților din anii 1919-1932*, Editura Krafft & Drotleff, Sibiu, [1933].

Mușțeanu, Crișan, V., *Lumea copilăriei mele*, Editura Alma, Galați, 2001.

Pantazzi, Ethel Greening, *România în lumini și umbre (1909-1919)*, traducere din engleză de Constantin Ardeleanu și Gabriela Debita, Humanitas, București, 2015.

Procopiu, Grigore, *Parlamentul în pribegie: 1916–1918: amintiri, note și impresii*, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Daniel Cain, Editura Humanitas, București, 2018.

Rusan, Romulus, *Anul 1946. Scrisori și alte texte*, Fundația Academia Civică, București, 1997.

Trancu-Iași, Grigore, *Țara mea. Memorii 1916–1920*, Editura Ararat, București, 1998.

3. Broșuri și volume locale contemporane

Activitatea Consiliului Comunal al orașului Galați în cursul anului 1925 sub primariatul domnului Ștefan H. Ștefan, Tipografia „Lumina”, Galați, 1925.

Anuarul Școlii Secundare de fete gradul II „Mihail Cogălniceanu din Galați”, Anul școlar 1921–1922, Institutul de Arte Grafice și Editură „Vremea” S.A.R., Galați, 1923.

Codreanu, G., *Monografia Fabricelor din Galați*, Tip. „Nouă” T.C. Dimitriade, Galați, 1908.

Comisia Interimară a Orașului Galați, *Către Cetățeni!*, Stabilimentul de Arte Grafice „Moldova”, Galați, 1919.

Cosma, Ludovic, *Istoricul Bisericii și Parohiei „Sf. Împărați” din Galați (1857–1927)*, Tipografia „Cultura Poporului”, Galați, 1927.

Faur, D., *Galațul Nostru. Însemnări istorice și culturale*, Editura Autorului, Galați, [1924].

Iordache, Teodor, *Albumul Galaților 1935–1936*, Tipografia „Bucovina”, Galați, 1936.

Lăzărescu, Gheorghe, *Istoricul Școlii Comerciale din Galați. Liceul Comercial „Al. Ioan I Cuza” dela înființare și până în prezent 1864–1940*, Institutul de Arte Grafice „Moldova” S.A.R., Galați, 1940.

Lăzărescu, Petrică, Volbură, Radu, *Siluate gălățene*, Editura Radu Volbură, Galați, [1926].

Moscu, I. M., *După un an de guvernare (noembrie 1933 – noembrie 1934)*, Tip. Munca, Galați, 1934.

Munteanu-Bârlad, Gh., N., *Galații*, Societate de Editură Științifică-Culturală, Galați, 1927.

Munteanu, George, *Galații în timpul marelui războiu 1916–1918*, Tip. „Eminescu”, Galați, [1926].

Idem, *Presa, politica și comerțul gălățian 1858–1900*, Partea I-a, Tipografia Basarabia, Galați, 1937.

Idem, *Galații 1900–1938. Oameni și fapte. În presă, Literatură, Comerț, etc.*, Partea a II-a, Tipografia „Eminescu”, Galați, [1938].

Nanu, Nic., C., *Almanachul (ghid) al orașului Galați*, Tipografia Moldova, Galați, 1924.

Nicolescu, Alexandru, *Primii 60 ani de activitate ai Liceului „V. Alecsandri” din Galați*, Tipografia „Lumina”, Galați, 1928.

Pacu, Moise N., *Cartea Județului Covurlui*, partea a II-a, Stabilimentul Grafic I.V. Socecă, București, 1891.

Idem, *Dicționar geografic și statistic al județului Covurlui*, Tip. I. Schenk, Galați, 1892.

Surdu, Valeriu, *Istoricul Bibliotecii Publice „Urechia” din Galați 11 noiembrie 1890–1 septembrie 1905*, Stabilimentul Grafic, Albert Baer, Fabrica de Cartonage, București, 1906.

Verbiceanu, Marius, *Monografia Industriei și Comerțului Orașului Galați. Studiu Economic și Istoric*, Tip. Arta Grafică, Galați, 1938.

Vlădescu, Ovidiu, *Trei ani de înfăptuiri în jud. Covurlui și în Municipiul Galați*, Imprimeriile Acțiunea, Galați, 1943.

Volbură, Radu, *Anuarul General al orașului Galați și Județului Covurlui*, „Dunărea” Institut de Arte Grafice, Brăila, 1930–1931.

Ibidem, *Atelierele ziarului „Ecol”*, Galați, 1936–1938.

4. Legislație

Alexianu, George, *Repertoriul General alfabetic al tuturor codurilor, legilor, decretelor-legi, convențiuni, decrete, regulamente, etc. 1 ian. 1860 – 1 ian. 1940*, vol. I, Imprimeria Centrală, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, București, 1941.

Hamangiu, C., *Codul General al României*, vol. IX-X, 1919–1922, Editura Librăriei Leon Alcalay, București, [1922].

Legea nr. 95/1925 pentru Unificarea Administrativă, online la adresa <https://lege5.ro/Gratuit/gezdiobthe/legea-nr-95-1925-pentru-unificarea-administrative>.

5. Periodice locale

„Acțiunea”, Galați (1931, 1932, 1933, 1934, 1937)

„Înainte. Galații-Noi” („Galații Noi”), Galați (1918, 1921, 1922, 1923, 1924, 1934, 1935)

„Licăriri”, Galați (1921)

„Luminișuri”, Galați (1922, 1923, 1924)

„Moldova de Jos”, Galați (1928)

„Orizonturi”, Galați (1938, 1942)

„Vocea Galaților” („Vocea”), Galați (1932, 1937, 1946)

II. Lucrări generale

Bodea, Gheorghe, I., *Octavian Goga o viață, un destin*, vol. II, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2007.

Bosomitu, Ștefan, *Miron Constantinescu: o biografie*, Humanitas, București, 2014.

Bușe, Constantin, *Comerțul exterior sub regimul de port-franc (1837–1883)*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1976.

Buzatu, Gheorghe, *Enciclopedia României*, vol. I, II, Editura Tipografică Moldova, Iași, 2010.

Cheramidoglu, Constantin, *Comerțul maritim al României în perioada interbelică*, UER Press, București, 1920.

Cicerone, Ioanițoiu, *Viața politică și procesul Iuliu Maniu*, vol. I, Editura Fundația Academia Civică, București, 1997.

Clark, Roland, *Sfântă tinerețe legionară: Activismul fascist în România interbelică*, traducere de Marius-Adrian Hazaparu, Editura Polirom, Iași, 2015.

Deletant, Dennis, *Teroarea comunistă în România. Gheorghiu-Dej și statul polițienesc, 1948–1965*, traducere de Lucian Leuștean, Polirom, Iași, 2001.

Dindirică, Lucian, *Miron Cristea Patriarh, regent și prim-ministru*, Editura Tipografică Moldova, Iași, 2011.

Fătu, Mihai, Ion Spălățelu, *Garda de Fier. Organizație teroristă de tip fascist*, Editura Politică, București, 1971.

Florescu, Gh.I., I. Saizu, *Alegerile parlamentare din România (1919–1922)*, în „Cercetări istorice”, 4, 1973, 309–334.

Georgiu, Grigore, *Istoria culturii române moderne - curs*, f.e., București, 2007.

Giurescu, Dinu, C., *Falsificatorii „Alegerile” din 1946*, Editura Rao, București, 2006.

Goia, Vistian, V.A. *Urechia*, Editura Minerva, București, 1979.

Golopenția, A., D.C. Georgescu, *Populația Republicii Populare Române la 25 ianuarie 1948. Rezultatele provizorii ale recensământului*, în „Probleme Economice”, nr. 2, București, 1948, pp. 14, 38.

Heinen, Armin, *Legiunea „Arhanghelul Mihail”: o contribuție la problema fascismului internațional*, traducere de Cornelia și Delia Eșianu, ediția a II-a, Humanitas, București, 2006.

Ion, Narcis Dorin, *Gheorghe Tătărescu și Partidul Național Liberal (1944–1948)*, Editura Tritonic, București, 2003.

Micu, Dumitru, *Început de secol, 1900-1916: curente și scriitori*, Editura Minerva, București, 1970.

Murgescu, Bogdan, Andrei Florin Sora, *România Mare votează: alegerile parlamentare din 1919 „la firul ierbii”*, Editura Polirom, Iași, 2019.

Niculescu, Tatiana, *Mistica rugăciunii și a revolverului: viața lui Corneliu Zelea Codreanu*, Humanitas, București, 2017.

Pisică, Radu, *Adevărul despre alegerile din 19 noiembrie 1946 (analiză de presă)*, Editura „Fiat Lux”, București, 1996.

Radu, Sorin, *Electoratul din România în anii democrației parlamentare (1919–1937)*, Editura Institutul European, Iași, 2004.

Saizu, I., Gh.I. Florescu, *Alegerile parlamentare din România (1926–1928)*, în „Cercetări istorice”, 9–10, 1978–1979, pp. 479–495.

Scurtu, Ioan, Ion Bulei, *Democrația la români 1866–1938*, Humanitas, București, 1990.

Scurtu, Ioan, Ionuț Cojocaru, *Ion I.C. Brătianu*, Editura Enciclopedică, București, 2017.

Seserman, Alin, *Țărănism și creștin-democrația românească*, Editura Limes, Cluj, 2016.

Stan, Apostol, *Ion Mihalache. Destinul unei vieți*, Editura Saeculum I. O., București, 1999.

Țurlea, Petre, *Carol al II-lea și Iuliu Maniu*, Editura Semne, București, 2013.

Voiculescu, Corina, *Vintilă Brătianu: personalitatea și activitatea sa*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2011.

III. Lucrări speciale

Bahamat, Ingrid-Elena, „Ziarul Nostru” și repere ale mișcării feministe gălățene, în „Danubius”, 18, 2001, pp. 83–91.

Banu, Florian, *Alegerile din 1946. Strategii și propagandă electorală în Județul Covurlui*, în „Analele Universității <<Dunărea de Jos>> Galați”, Seria Istorie, Fascicula 19, 1, 2002, pp. 103–118.

Banu, Florian, *Cantinele suedeze din Covurlui în timpul foametei din 1946-1947*, în *Lucrările Simpozionului Național „Cercetare și istorie într-un nou mileniu”: Galați, 3–6 mai 2001*, Editura Fundației Universitare „Dunărea de Jos”, Galați, 2002, pp. 270-273.

Bodea, Valentin, *Cultura în orașul Galați (1918–1948)*, în „Danubius”, 37, 2019, pp. 169–212.

Idem, *Administrația locală din orașul Galați (1918–1948)*, în Costin Croitoru, Lilia Țiganenco (eds.), *Istorie și civilizație de-a lungul Dunării de Jos. Culegere de studii dedicate zilei internaționale a fluviului – 29 iunie*, Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Brăila, 2018, pp. 265–275.

Idem, *Monumente istorice și personalități din orașul Galați*, Editura Sinteze, Galați, 2015.

Căldăraru, Cristian-Dragoș, *O descriere a orașului Galați din anul 1942*, în „Danubius”, 37, 2019, pp. 213–246.

Cioroiu, Ion, *Aspecte ale evoluției structurii etno-confesionale a populației orașului Galați pe parcursul sec. XVIII-XX (1774–1930)* în „Confluente Geografice”, an II, nr. 2, Galați, 2014, pp. 10, 25.

Idem, *Colegiul Național „Vasile Alecsandri” din Galați – 150 de ani de existență (1867–2017)*, vol. 1, *Profesorii*, Editura Partener, Galați, 2017.

Cordeanu, Ramona-Elena, *Alegerile parlamentare din Județul Covurlui în perioada 1919–1927*, în „Perspective asupra istoriei locale în viziunea tinerilor cercetători”, vol. III, Editura Istros, Galați, 2007, pp. 174-184.

Drăgoi, Eugen, *Ierarhi și preoți de seamă la Dunărea de Jos: 1864–1989*, Editura Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, Galați, 1990.

Dumitru, Săndel, *Liberalii gălățeni*, Editura Istros a Muzeului Brăilei, Brăila, 2012.

Eșanu, Leon, *Activitatea secțiunii din Galați a Partidului Socialist în anii 1919–1921*, în „Danubius”, 6–7, 1973, pp. 259–271.

Idem, *Înființarea Muzeului „Cuza Vodă” în orașul Galați*, în „Cercetări istorice”, 4, 1973, pp. 39–52.

Guziec, Margareta, *Câteva aspecte din viața economică a orașului Galați în perioada august 1944 – martie 1945*, în „Danubius”, 2–3, 1969, pp. 193–198.

Herșcovici, Lucian-Zeev, Violeta Ionescu, *O istorie a evreilor din Galați: file de cronică de la începuturi până la marea emigrare*, Vol. I, Editura Hasefer, București, 2018.

Ignat, Sorin, *In memoriam Neculai Ignat – prefectul social democrat de Covurlui 1945–1949*, în „Almanah clepto-hydra”, Editura Centrului Cultural Dunărea de Jos, Galați, 2017, pp. 63–66.

Ionașcu, Dan Cristian, *Măsuri de Apărare Pasivă în porturile Dunării de Jos*, în „Analele Universității <<Dunărea de Jos>> din Galați”, Seria 19, Istorie, 16, 2017, pp. 113–131.

Institutul Central de Statistică, *Îndreptarul Statistic al Județului Covurlui*, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, București, 1948.

Lica, Elena-Emilia, *Localism creator la Dunărea de Jos în perioada interbelică*, Editura Istros, Brăila, 2003.

Mihai, Florin-Răzvan, *Activitatea Mișcării Legionare în județul Covurlui (1927–1933). Lideri locali, tehnici de propagandă, succese electorale*, în „Erasmus”, 15, 2006–2009, pp. 46–60.

Oprea, Nedelcu, *Cultura, știința și arta în județul Galați. Dicționar biobibliografic*, Editura Întreprinderea poligrafică, Galați, 1973.

Idem, *Biblioteca Publică „V.A. Urechia” Galați: monografie*, vol. 1, Biblioteca „V.A. Urechia”, Galați, 2002.

Păltănea, Paul, *Casa părintească din Galați a domnitorului Alexandru I. Cuza – Muzeu de Istorie*, în „Monumentul”, 7, 2005, pp. 109-110.

Idem, *Contribuții gălățene la desăvârșirea unității naționale*, în „Danubius”, 11–12, 1985, pp. 170-173.

Idem, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, partea a II-a, Ediția a II-a, Editura Partener, Galați, 2008.

Pisică, Viorica-Steluța, *Restaurarea din anul 1938 a „Casei Cuza Vodă” din Galați*, în „Danubius”, 22, 2004, pp. 185–193.

Pohrib, Adrian, *Din istoria poliției române: poliția orașului Galați între anii 1832 și 1949: istoric și documente*, Editura Agaton, Galați, 2013.

Pohrib, Mariana-Delia, *Orașul Galați în timpul primariatului lui Ștefan H. Ștefan (ianuarie 1925 – iulie 1926). Referințe bibliografice din Colecția „Documente” aparținând Muzeului de Istorie „Paul Păltănea” Galați*, în „Danubius”, 34, 2016, pp. 175–218.

Remzi, Omer, *Reforma agrară din 1945 în Județul Galați*, în „Danubius”, 5, 1971, pp. 261–278.

Stahelin, P., G.M. Blanc, *Uzina de apă a Municipiului Galați. Mărirea debitului și îmbunătățirea calității apei produse prin aplicarea procedeelor chimice moderne*, extras din „Buletinul Societății Politecnice”, nr. 6, iunie 1934, pp. 4, 6.

Stoica, Corneliu, *Popasuri ale privirii*, Editura Sinteze, Galați, 2013.

Idem, *Monumente de for public din Municipiul Galați*, Editura Axis Libri, Galați, 2015.

Șoitu, D.D., „Făclia”, o revistă gălățeană de cultură și atitudine antifascistă, în „Danubius”, 5, 1971, pp. 305–315.

Tilibaşa, Emilian, *Ştefan Haghi Ştefan în Arhivele Securităţii*, în „Analele Universităţii <<Dunărea de Jos>> din Galaţi”, Seria 19, Istorie, 17, 2018, pp. 137–145.

Toporaş, Camelia, Rocsana Irimia, Otilia Badea, Mihaela Bute, *Oameni în memoria Galaţiului: aniversări 2008*, Editura Axis Libri, Galaţi, 2009.

Ibidem, 2010, 2014, 2015 şi 2018.